

คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลี กับนัยทางสังคมวัฒนธรรม

เชิดชัย อุดมพันธ์

ปร.ด. (ภาษาไทย), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาภาษาไทย

ปริศวรร ยืนเสน

Ph.D. (Korean Linguistics), รองศาสตราจารย์

ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยและเกาหลี จากการวิเคราะห์คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลี ด้วยแนวคิดเรื่องความสอดคล้องระหว่างวัฒนธรรมของผู้ให้กับวัฒนธรรมของผู้รับของ T'sou (1975) แหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย คือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และข้อมูลคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาเกาหลีจาก Dictionary of Loanwords in Century 21 (2004)

ผลการศึกษาพบว่า คำยืมภาษาอังกฤษทั้งในภาษาไทยและภาษาเกาหลีมี 7 ประเภท แต่ละประเภทมีปริมาณการใช้มากน้อยไม่เท่ากันในทั้งสองภาษา ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า สังคมวัฒนธรรมเกาหลีมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะกับสหรัฐอเมริกามากกว่าสังคมวัฒนธรรมของไทย

คำสำคัญ: คำยืมภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาเกาหลี นัยทางสังคมวัฒนธรรม

English Loanwords in Thai and Korean Languages: Aspect of Socio-Cultural

Cherdchai Udomphan

Assistant Professor, Ph.D. (Thai),
Department of Thai Language

Parit Yinsen

Associate Professor, Ph.D.
(Korean Linguistics),
Department of Oriental Languages
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Prince of Songkla University

Abstract

The purpose of this research is to study a reflection of social and culture of Thai and Korean from analysis of English loanwords in Thai and Korean language from concept of concordance between giver culture and receiver culture of T'sou (1975) by using data of English loanwords in Thai language from the Royal Institute Dictionary B.E. 2542 and data of English loanwords in Korean language from Dictionary of Loanwords in Century 21(2004)

The result of the study found that there are 7 types of English loanwords both in Thai language and Korean language, there are not be equal of amount types each. Nevertheless, reflect the concordance of Korean socio-cultural with English user culture, especially United State of America more than Thai socio-cultural.

Keywords: English loanwords, Thai language, Korean language, socio-culture significance

บทนำ

แม้ว่าภาษาอังกฤษจะมีคำยืมจากภาษาอื่น ๆ อยู่กว่าร้อยละ 80 โดยเฉพาะคำยืมจากภาษาในแถบยุโรปและตะวันออกไกล แต่ขณะเดียวกัน ภาษาอังกฤษก็มีอิทธิพลต่อภาษาของวัฒนธรรมอื่นหลายภาษาทั่วโลกในฐานะคำยืม

การยืมภาษา (linguistic borrowing) เป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งทางภาษาที่เกิดขึ้นควบคู่กับการยืม-รับวัฒนธรรมในทางสังคม และเป็นสาเหตุสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษา ทั้งนี้ ลักษณะของการยืมภาษาที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนและกระทำได้ง่ายนั้นคือ การยืมคำ (word borrowing) ด้วยเหตุนี้ หากเราสังเกตเห็นคำยืม (loanwords) ในภาษาใดย่อมหมายความว่า เจ้าของภาษานั้นได้ยืมหรือรับวัฒนธรรมอื่นเข้ามาใช้ในวัฒนธรรมของตน ดังนั้น การที่ภาษาต่าง ๆ มีคำยืมจากภาษาอังกฤษ จึงเป็นหลักฐานบ่งชี้ให้เห็นถึงการยืมวัฒนธรรมจากชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษนั่นเอง มูลเหตุสำคัญที่วัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษได้สัมผัสกับวัฒนธรรมของชาติอื่น และเข้าไปมีอิทธิพลต่อภาษานั้น อาจเนื่องมาจากการล่าอาณานิคม การค้าและเศรษฐกิจ การทำสงคราม การท่องเที่ยว การศึกษา ฯลฯ โดยเฉพาะตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และหลายประเทศในซีกโลกตะวันตกได้ทำให้คำศัพท์ของภาษาอังกฤษหลังไหลสู่ภาษาต่างประเทศอื่นอย่างมากมาย

ประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีเป็นสองประเทศที่มีความสัมพันธ์กับประเทศผู้ใช้ภาษาอังกฤษมาช้านาน และยังเป็นผู้รับวิทยาการและเทคโนโลยีของประเทศเหล่านั้นมาปรับใช้และพัฒนาประเทศของตนอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน ทำให้ทั้งภาษาไทยและภาษาเกาหลีมีคำยืมภาษาอังกฤษในรูปแบบต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก

ตามที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้นว่า การยืมภาษานั้นสัมพันธ์กับการยืมวัฒนธรรม การศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษจึงย่อมสะท้อนให้เห็นภาพความเปลี่ยนแปลงพัฒนาของสังคมวัฒนธรรมได้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลีในแง่ที่เกี่ยวข้องกับ

นโยบายสังคมและวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษกับวัฒนธรรมไทยและเกาหลี

ประวัติการยืมคำภาษาอังกฤษของไทยและเกาหลี

หลักฐานการยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยน่าจะสันนิษฐานได้จากหลักฐานการเริ่มติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างไทยกับชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2155) ในแผ่นดินของสมเด็จพระเอกาทศรถ พระเจ้าเจมส์ที่ 1 ส่งพระราชสาส์นมาเจริญสัมพันธไมตรีและได้จัดตั้งสถานการค้าขึ้น นอกจากนี้รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว อังกฤษส่งทูตเข้ามาขอทำสัญญาค้าขายถึง 2 ครั้ง ได้แก่ ร้อยเอกเฮนรี เบอร์นี ในปี พ.ศ. 2369 และเซอร์เจมส์ บรูค ในปี พ.ศ. 2393 ตามลำดับ จนกระทั่ง รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการทำสนธิสัญญาสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับอังกฤษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าขณะนั้นชาวอังกฤษน่าจะเข้ามาทำการค้า การทูตและเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทยค่อนข้างมากแล้ว หลังจากนั้นก็มีการตกลงในสนธิสัญญาหลายฉบับเพื่อติดต่อค้าขายกันเรื่อยมาจนนำไปสู่การส่งอัครราชทูตไทยคนแรกไปประจำอยู่ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2440 ซึ่งเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระองค์ยังเสด็จประพาสยุโรปเพื่อเจริญสัมพันธไมตรีและนำความเจริญด้านต่าง ๆ เช่น การค้า การทหาร และตำรวจ การเมือง การคมนาคมมาสู่ประเทศไทย (จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์, 2546: 126-127) กิจกรรมที่พัฒนาความเจริญให้เกิดขึ้นเหล่านี้ทำให้สันนิษฐานได้ว่าบรรดาเจ้านายและข้าราชการไทยคงได้มีโอกาสศึกษาและสื่อสารภาษาอังกฤษกันค่อนข้างแพร่หลาย จนกล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษเริ่มหลั่งไหลเข้ามาในภาษาไทย ในสมัยนี้และกระจายไปสู่ประชาชนทั่วไปพร้อมกับความเจริญด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะหลังจากสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ซึ่งมีนักเรียนไทยกลับมาจากการศึกษาในยุโรปและอเมริกา รวมถึงปัจจัยความสะดวกของการเดินทาง การขยายตัวทางอุตสาหกรรม การศึกษา และการสื่อสารมวลชน ฯลฯ (Nacaskul, 1979: 153 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2525 : 67)

ส่วนจุดเริ่มต้นสำคัญของกระแสนำยืมภาษาอังกฤษในภาษา เกาหลีเริ่มขึ้นในศตวรรษที่ 17 ผ่านจีน ซึ่งในขณะนั้นได้รับความคิด และวิทยาการจากตะวันตกเข้ามาแล้ว เช่น กล้องโทรทรรศน์ นาฬิกาปลุก หนังสือดาราศาสตร์ ซึ่งเห็นได้จากการเปรียบเทียบคำ ภาษาเกาหลีกับภาษาจีน ดังคำว่า telescope ‘กล้องโทรทรรศน์’ ภาษาจีนใช้คำว่า *wangyuanjing* ซึ่งเป็นการรวมกันของหน่วยความหมาย ว่าทางไกล, สะท้อนและกระจก ส่วนภาษาเกาหลีใช้คำว่า 망원경 [*maŋwɔŋkjoŋ*] ซึ่งเกิดจากหน่วยความหมาย 3 หน่วยความหมาย และมีลักษณะทางเสียงเช่นเดียวกับภาษาจีน แต่ในปัจจุบันคนเกาหลี นิยมพูดว่า 텔레스코프 [*thelesuk'op'hu*] มากกว่า หรือ คำว่า telephone ‘โทรศัพท์’ ภาษาเกาหลีใช้คำว่า 전화 [*tsɔhwa*] ซึ่งปรากฏกับคำภาษาจีนว่า *dienhua* และในภาษาญี่ปุ่น *denwa* ซึ่งมาจากหน่วยความหมายว่าไฟฟ้าและพูดในภาษาจีนนั่นเอง (Taylor and Taylor, n.d.) จนกระทั่งต้นศตวรรษที่ 20 การรับอิทธิพลภาษาอังกฤษเข้ามาในภาษาเกาหลีนั้นยังรับผ่านภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 1910-1945 เนื่องมาจากการที่เกาหลีตกเป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่น ซึ่งขณะนั้นญี่ปุ่นกำลังสนใจวัฒนธรรมของตะวันตก เช่น คำว่า *biniru* ‘ไวน์ล’, *kopi* ‘กาแฟ’ จนกระทั่ง ช่วงสงครามเกาหลี (ค.ศ. 1950-1953) เทคโนโลยีทางการทหารและทหารอเมริกันที่มาประจำการในคาบสมุทรเกาหลีได้ทำให้คำยืมภาษาอังกฤษหลังไหลเข้ามาในภาษาเกาหลีโดยตรง เช่น คำว่า *tank* ‘รถถัง’ *rocket* ‘จรวด’ และ *missile* ‘มิสไซล์’ ซึ่งภาษาเกาหลีออกเสียงว่า 탱크 [*thɛŋ*] , 로켓 [*roketu*] และ 미사일 [*misai'il*] ตามลำดับ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยของเกาหลีในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ซึ่งต้องรับเอาเทคโนโลยี และความคิดจากตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหรัฐอเมริกา นั้น ได้ทำให้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาเกาหลีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Tyson, 1993 : 29)

ลักษณะการรับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลี

คำยืมภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาใดภาษาหนึ่งสัมพันธ์ กับการรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในวัฒนธรรมของตน ซึ่งวัฒนธรรมที่รับเข้ามานั้น

อนุมานได้ว่าน่าจะเป็นสิ่งใหม่หรือดีกว่าสิ่งเดิมที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของตนเอง นอกจากนั้น การสัมผัสหรือรับวัฒนธรรมต่างชาติอาจเกิดขึ้นจากความจำเป็นอื่น ซึ่งส่งผลต่อลักษณะของคำยืมที่ใช้เรียก วัฒนธรรมเหล่านั้นด้วย

ไทยและเกาหลีมีปฏิสัมพันธ์กับชาติตะวันตกมาช้านาน โดยเฉพาะกับชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษซึ่งมีบทบาทต่อภูมิภาคเอเชียที่ไทยและเกาหลีตั้งอยู่ค่อนข้างมาก จึงทำให้ภาษาไทยและภาษาเกาหลี ปรากฏคำยืมภาษาอังกฤษเพื่อใช้เรียกหรืออ้างถึงวัฒนธรรมที่ได้รับมาจำนวนมากด้วยเช่นกัน ในที่นี้ ผู้เขียนจะจำแนกลักษณะการยืมคำ ภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลีออกเป็นรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับการรับวัฒนธรรมตามแนวคิดของ T'sou (1975) ต่อไป

ข้อมูลภาษาไทยเก็บรวบรวมจากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) เป็นแหล่งข้อมูลหลัก และข้อมูลภาษาเกาหลี รวบรวมจากพจนานุกรมคำยืมในศตวรรษที่ 21 (Dictionary of loan words in Century 21) (Yu and Ji, 2004) เป็นแหล่งข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นข้อมูลภาษาเกาหลีที่ใช้พูดกันในสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เท่านั้น นอกจากนี้ข้อมูลทั้งสองภาษายังรวบรวมจากแหล่งอื่น ได้แก่ อินเทอร์เน็ต และหนังสือ-ตำราเรียน คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลีดังกล่าวสามารถจำแนกตามลักษณะของคำเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. การทับศัพท์ (Phonetic Substitution)

การทับศัพท์ คือ การนำคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้โดยพยายามออกเสียงให้ใกล้เคียงกับคำเดิมมากที่สุด โดยใช้ความคุ้นเคยในระบบเสียงของภาษาตนเอง หรืออาจตัดเสียงบางพยางค์ของคำ คำยืมภาษาอังกฤษลักษณะนี้พบทั้งในภาษาไทยและภาษาเกาหลีมากมาย กัน เช่น

ภาษาไทย

'game'	“เกม”
'ice cream'	“ไอศกรีม”
'football'	“ฟุตบอล”

‘vitamin’	“วิตามิน”
‘double’	“ดับเบิล, เบิ้ล”
‘air conditioner’	“แอร์”

ภาษาเกาหลี

‘game’	“게임” [ke ʔim]
‘ice cream’	“아이스크림” [ʔaisukurim]
‘camera’	“카메라” [k ^h amera]
‘television’	“텔레비전” [t ^h elepicon]
‘apartment’	“아파트” [ʔap ^h at ^h i]
‘air conditioner’	“에어컨” [ʔeʔək ^h on]

2. การลากเข้าความ (Popular Etymology)

การลากเข้าความ คือ การพยายามออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษให้เป็นเสียงในภาษาของผู้รับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ นั่น พบคำยืมลักษณะนี้ในภาษาไทยเท่านั้น เช่น

ภาษาไทย

‘uniform’	“ยูนิฟอร์ม”
‘Royal patent’	“ราชปะแตน”
‘commercial’	“กัมมาจล”
‘book club’	“บุคคัลลีย์”
‘government’	“กั๊ดพินมัน”

3. การแปลศัพท์หรือการบัญญัติศัพท์ (Loan Translation or Word Building)

การแปลศัพท์หรือการบัญญัติศัพท์ คือ การแปลความหมายหรือสร้างคำขึ้นใหม่เพื่อใช้เรียกชื่อสิ่งของหรือความคิดในคำยืมภาษาอังกฤษ โดยใช้ภาษาของ

ตนเองหรือภาษาอื่นที่คุ้นเคยกว่า ภาษาไทยอาจแปลหรือสร้างคำโดยใช้คำไทยหรือคำบาลีสันสกฤต และภาษาเกาหลีอาจแปลหรือสร้างคำโดยใช้คำเกาหลีหรือคำจีน คำยืมลักษณะนี้พบทั้งใน ภาษาไทยและภาษาเกาหลี เช่น

ภาษาไทย

‘bank’	“ธนาคาร”
‘movie’	“ภาพยนตร์”
‘calculator’	“เครื่องคิดเลข”
‘culture’	“วัฒนธรรม”
‘satellite’	“ดาวเทียม”

ภาษาเกาหลี

‘bank’	“은행” [ʔinheŋ]
‘movie’	“영화” [ʔŏŋhwa]
‘calculator’	“계산기” [kyesangi]
‘passenger’	“승객” [singgeŋ]
‘business’	“산업” [sanʔŏb]

4. การยืมปน (Loan Blend)

การยืมปน คือ การนำคำยืมภาษาอังกฤษมาปนกับคำในภาษาของผู้รับ โดยคำที่นำมาปนจะอธิบายความหมายของคำยืมในแง่ลักษณะ วัตถุประสงค์ ชนิด ประเภท ฯลฯ เพื่อให้เกิดเป็นหน่วยความหมายใหม่ คำยืมลักษณะนี้พบในทั้งสองภาษา แต่พบเป็นจำนวนมากในภาษาเกาหลี ตัวอย่างในภาษาไทย เช่น อินเตอร์ ตู้โชว์ ซุปเปอร์จีว สวิทช์ไฟ เสี่ยงโหวต ส่วนตัวอย่างในภาษาเกาหลีได้แก่

‘การตระเวนหาร้านอาหารอร่อย’

“맛캉스” (맛 + vacance) [matk^hɑŋsi]

‘โทรศัพท์มือถือ’

“휴대폰” (휴대 + telephone) [hytɕp^hol]

‘หัวหอมที่หั่นเป็นแว่น’

“양파링” (양파 + ring) [yap^harɪŋ]

‘กางเกงขาสั้นที่ใส่เป็นชั้นใน’

“삼각 팬티” (삼각 + panty) [samgag p^hant^hi]

‘คนที่ใช้คำสวดเป็นปกตินิสัย’

“욕티즌” (욕 + netizen) [yog t^hicin]

5. การผสมคำยืม (Loan Gloss)

การผสมคำยืม คือ การนำคำยืมภาษาอังกฤษมาผสมกับคำในภาษาของผู้รับคล้ายกับ loan blend แต่การผสมคำยืมนี้ คำในภาษาของตนนำมาผสมเพื่อช่วยไขความให้แก่คำยืม โดยจะมีความหมายซ้ำ หรืออยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกับคำยืม คำยืมลักษณะนี้พบในภาษาไทยมากกว่าภาษาเกาหลี ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้ในภาษาเกาหลีพบเพียงหนึ่งคำ เช่น

ภาษาไทย

‘jean’

“กางเกงยีน”

‘shirt’

“เสื้อเชิ้ต”

‘bus’

“รถบัส”

‘cake’

“ขนมเค้ก”

‘linen’

“ผ้าลินิน”

ภาษาเกาหลี

‘jean’

“췁바지” [c^həŋpaci]

6. การยืมกระสวนคำ (Loan Shift)

การยืมกระสวนคำ คือ การนำคำในภาษาของตนที่มีความหมายตรงกับ

คำยืมภาษาอังกฤษมาประกอบกันตามกระบวนของคำยืมภาษาอังกฤษ คำยืมลักษณะนี้พบทั้งในภาษาไทยและภาษาเกาหลี เช่น

ภาษาไทย

'black market'	“ตลาดมืด”
'right hand'	“มือขวา”
'stand point'	“จุดยืน”
'table spoon'	“ช้อนโต๊ะ”
'black sheep'	“แกะดำ”

ภาษาเกาหลี

'black market'	“암시장” [ʔamsicʌŋ]
'right hand'	“원팔” [wɛnpʰa]
'night bazaar'	“야시장” [yasicʌŋ]
'mini skirt'	“짧은치마” [cʰalpɪn cimʌ]
'subway'	“지하철” [cihachʰɔ]

7. การแทนที่ (Substitution)

การแทนที่ คือ การใช้คำยืมภาษาอังกฤษแทนคำที่มีอยู่แล้วในภาษาของตน ซึ่งเป็นผลลบลต่อวิวัฒนาการทางภาษาตรงกันข้ามกับการทับศัพท์นั่นคือว่าให้ผลทางบวกเพราะการทับศัพท์ทำให้มีหน่วยความหมายและหน่วยคำเพิ่มมากขึ้น คำยืมลักษณะนี้พบว่าในภาษาเกาหลีมีใช้มากกว่าในภาษาไทย เช่น

ภาษาไทย

'bank'	“แบงค์”	ใช้แทนคำว่า	“ธนาคาร”
'meeting'	“มีตติ้ง”	ใช้แทนคำว่า	“ประชุม”
'boss'	“บอส”	ใช้แทนคำว่า	“เจ้านาย”
'test'	“เทสต์”	ใช้แทนคำว่า	“การสอบ, การทดสอบ”

‘party’ “ปาร์ตี้” ใช้แทนคำว่า “สังสรรค์”

ภาษาเกาหลี

‘bank’ “뱅크” [penk^hi] ใช้แทนคำว่า “은행” [ʔinheŋ]

‘candy’ “캔디” [k^hendi] ใช้แทนคำว่า “사탕” [satan]

‘office’ “오피스” [ʔop^hisɨ] ใช้แทนคำว่า “사무실” [samusil]

‘news’ “뉴스” [nyusɨ] ใช้แทนคำว่า “소식” [sosig]

‘garden’ “가든” [kadɨn] ใช้แทนคำว่า “잔디밭” [candipat]

ความสัมพันธ์ของรูปแบบคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลี กับลักษณะของวัฒนธรรม

ลักษณะของคำยืมในประเภทต่างๆ ข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์ต่อไป โดยใช้แนวคิดของ T'sou (1975 อ้างถึงในอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2525 : 72-73) ที่กล่าวถึง เรื่องความสอดคล้องระหว่างวัฒนธรรมของผู้ให้กับวัฒนธรรมของผู้รับ โดยความสอดคล้อง (compatibility) ของ T'sou นั้นมีคุณสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ ความเข้าถึงได้ (accessibility) ความพอใจ (agreeability) และความคุ้นเคย (familiarity) คุณสมบัติทั้ง 3 ประการเมื่อนำมาใช้วิเคราะห์รูปแบบคำยืมแล้วสามารถนำไปสู่ความเข้าใจในปัจจุบันที่เป็นมูลเหตุให้คำยืมมีรูปแบบแตกต่างกัน ดังนี้

การยืมคำในข้อ 1 และ 5 คือ การทับศัพท์และการผสมคำยืม บ่งชี้ว่า วัตถุประสงค์ทางวัฒนธรรมนั้นครั้งหนึ่งจะต้องเป็นสิ่งใหม่ในภาษาผู้รับ คือ ภาษาไทย และภาษาเกาหลี และคงเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ มีความพอใจ และความคุ้นเคย กล่าวคือ สิ่งนั้นมีความเป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับและใช้ประโยชน์ได้ไม่ยาก รวมถึงอาจสามารถเทียบเคียงได้กับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมเดิมของตน ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงกับคำยืมในข้อ 2 3 และ 6 คือการลากเข้าความ การแปลศัพท์ หรือศัพท์บัญญัติ และการยืมกระสวนคำ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ผู้รับสามารถเข้าถึงได้น้อย มีความพอใจน้อยกว่าและคุ้นเคยน้อยกว่า เนื่องจากวัฒนธรรมเหล่านั้น

มีความเป็นนามธรรมสูง หรือแปลกไปมากจากสิ่งที่มีอยู่เดิมในวัฒนธรรมของตน ซึ่งไม่สอดคล้องนักกับรูปแบบวิถีชีวิตที่ดำเนินอยู่ ดังนั้นในวัฒนธรรมของไทยและเกาหลีจึงต้องแปลงคำยืมนั้นเป็นคำในภาษาของตนเองหรือภาษาที่คุ้นเคยและเข้าใจง่ายขึ้น โดยคำยืมในลักษณะนี้ก็ยิ่งอ้างถึงสิ่งๆ เดียวกับในวัฒนธรรมที่ไทยและเกาหลีรับมา

ส่วนการยืมคำในข้อ 4 คือ การยืมปน กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมของคำยืมในกลุ่มนี้คงเป็นวัฒนธรรมที่ไทยและเกาหลีมีความคุ้นเคยอยู่ค่อนข้างมาก จึงสามารถนำคำยืมนั้นมาสร้างสรรค์โดยผนวกเข้ากับคำในภาษาของตนเอง และยังคงไว้ซึ่งร่องรอยของการรับวัฒนธรรมใหม่ที่ทำให้พลังและสีสันแก่การสื่อสาร แต่หากความคุ้นเคยต่อวัฒนธรรมที่รับมามีมากขึ้นก็อาจนำไปสู่การใช้คำยืมในข้อ 7 คือ การแทนที่ ซึ่งส่วนใหญ่มักปรากฏในหมู่นักศึกษาหรือสถานภาพทางสังคมสูง

กล่าวได้ว่า รูปแบบต่างๆ ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาเกาหลีนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะความสอดคล้องระหว่างวัฒนธรรมที่รับมากับวัฒนธรรมเดิมของผู้ใช้ภาษา หากวัฒนธรรมที่รับมามีความเป็นรูปธรรมสามารถเข้าถึงได้ มีความพอใจและคุ้นเคย ก็ส่งผลให้มีการใช้คำยืมนั้นในลักษณะที่ใกล้เคียงกับคำในภาษาเดิม แต่หากวัฒนธรรมที่รับมามีความเป็นนามธรรมเข้าถึงได้ยาก พึงพอใจและคุ้นเคยน้อยก็จะตัดแปลงคำยืมด้วยภาษาของผู้รับนั่นเอง

นัยทางสังคมวัฒนธรรมไทยและเกาหลีที่สะท้อนจากคำยืมภาษาอังกฤษ

รูปแบบต่างๆ ของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลีมีความแตกต่างกัน อันเป็นผลจากลักษณะทางวัฒนธรรมเดิมในภาษาไทยและเกาหลีที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมใหม่ของผู้ใช้ภาษาอังกฤษดังที่กล่าวถึงไปแล้วนั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบและความแพร่หลายของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาเกาหลี ยังแสดงให้เห็นถึงนัยทางสังคมวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศที่น่าสนใจอีกด้วย กล่าวคือ สังคมเกาหลีมีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าสังคมไทย เนื่องจากภาษาเกาหลีไม่ปรากฏ

คำยืมในลักษณะการลากเข้าความ และมีการใช้คำยืมประเภทการผสมคำยืม น้อยกว่าภาษาไทย ขณะเดียวกันภาษาเกาหลียังปรากฏการใช้คำยืมในลักษณะ แทนที่เป็นจำนวนมาก

ปรากฏการณ์ของคำยืมในลักษณะการลากเข้าความนั้น มักปรากฏในยุค สมัยที่คนไทยยังไม่คุ้นเคยกับเสียงในภาษาอังกฤษ จึงมักแปลงคำที่ได้ยินเหล่านั้น ให้ฟังหรือคล้ายกับเสียงของคำที่มีใช้ในภาษาไทย แต่ยังคงมีความหมายอย่าง เดียวกับคำยืม จนเมื่อมีความคุ้นเคยมากขึ้นคำยืมลักษณะนี้จึงค่อยลดจำนวนลง อย่างไรก็ตามในภาษาเกาหลีไม่ปรากฏคำยืมแบบลากเข้าความ ส่วนหนึ่งอาจเป็น เพราะใน ระยะแรกนั้นภาษาเกาหลีได้รับอิทธิพลคำยืมภาษาอังกฤษผ่านจีน ซึ่งภาษาจีนนิยมใช้ในรูปของคำยืมแปลมากกว่า เนื่องมาจากจีนมีลักษณะของ การต่อต้านวัฒนธรรมต่างชาติสูง (T'sou, 1975 : 462 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2525: 74) ภาษาเกาหลีจึงใช้คำยืมเหล่านั้นตามคำภาษาจีน ซึ่งเกาหลีมีความคุ้นเคยกับภาษาจีนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ในต้นศตวรรษ ที่ 20 เกาหลีสัมพันธ์กับชาติตะวันตกมากขึ้นและได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ โดยตรง ก็ไม่พบว่าคนเกาหลีใช้คำยืมในลักษณะการลากเข้าความ นอกจากนี้ รูปแบบการผสมคำยืมที่ใช้เพื่อไขความคำยิมนั้น ในภาษาเกาหลีก็ปรากฏอยู่ น้อยกว่าภาษาไทยมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า คนเกาหลีมีความเข้าใจและคุ้นเคย กับคำยืมภาษาอังกฤษมากกว่าคนไทย หรือกล่าวได้ว่าคนเกาหลีมีความใกล้ชิด กับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าคนไทยนั่นเอง

ความใกล้ชิดของคนเกาหลีกับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษดังกล่าว สอดคล้องกับสภาพสังคมและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญ คือ สงคราม เกาหลี ซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างเกาหลีได้กับสหรัฐอเมริกา ในฐานะพันธมิตรสำคัญที่ร่วมทำสงครามต่อต้านการครอบงำของลัทธิคอมมิวนิสต์ และสหรัฐอเมริกายังได้ส่งทหารกว่าหมื่นนายมาประจำการที่เกาหลีใต้ ซึ่งนอกจาก จะช่วยส่งเสริมสัมพันธไมตรีที่ดีแล้ว บทบาทของสหรัฐอเมริกาในสงครามครั้งนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีทหาร และความเจริญก้าวหน้า ของโลกตะวันตกในด้านต่างๆ แก่เกาหลีอีกด้วย โดยนัยนี้จึงทำให้ชาวเกาหลี

มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ และให้คุณค่าในฐานะที่เป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรี ภาษาแห่งความทันสมัยและเป็นภาษาของผู้มีการศึกษา จนถึงกับมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระบบการศึกษาาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามานานกว่า 40 ปีแล้ว (Allan, 1986 : 244 ; Lee, 1989 : 35) เมื่อสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง การมุ่งพัฒนาและผลักดันประเทศไปสู่ความทันสมัยยิ่งทำให้เกาหลีให้ความสำคัญแก่ภาษาอังกฤษมากขึ้น จนเกาหลีสามารถนำประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (นิคส์) ได้ในปี ค.ศ. 1970 ซึ่งใช้เวลาเพียงไม่นานนัก นอกจากนี้ ปริศ วังศ์นเสน (2551: 10) กล่าวถึง ลักษณะอุปนิสัยของคนเกาหลีไว้ประการหนึ่งว่า นิยมการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นสากล โดยภาษาอังกฤษเป็นตัวอย่างสำคัญที่ถูกนำมาใช้อธิบายอุปนิสัยนี้ ทั้งในแง่การให้ความสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษ การสอบเข้าทำงานที่ต้องอาศัยความสามารถภาษาอังกฤษ รวมไปถึงการเลือกประเทศแถบตะวันตกที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ เป็นต้น ปรากฏการณ์ทางสังคมเช่นนี้จึงไม่น่าแปลกนักที่คนเกาหลีมีการใช้คำยืมในลักษณะการแทนที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ยิ่งไปกว่านั้น หากพิจารณาลงไปในการใช้คำยืมประเภทแทนที่ (substitution) ก็จะพบข้อบ่งชี้ที่ยืนยันถึงความสัมพันธ์ที่จำเพาะเจาะจงลงไปได้อีกว่า เกาหลีมีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรมผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งในที่นี้คือ สหรัฐอเมริกามากที่สุด เนื่องจากคำยืมภาษาอังกฤษที่เกาหลีใช้ในลักษณะแทนที่นั้นจะใช้ในความหมายเดียวกับชาวอเมริกัน เช่น ความหมายว่า ‘เข้าแถว’ คนเกาหลีจะใช้คำว่า line เหมือนกับคนอเมริกัน ขณะที่ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษจะใช้คำว่า queue หรือคำว่า subway ในภาษาอังกฤษแบบอังกฤษมีความหมายว่า ‘รถไฟใต้ดินหรืออุโมงค์ใต้ดิน’ ก็ได้ ส่วนภาษาอังกฤษแบบอเมริกันจะมีความหมายว่า ‘รถไฟใต้ดิน’ ทว่าคนเกาหลีเลือกใช้ในความหมายเดียวกับภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน รวมไปถึงคำอื่นๆ อีกจำนวนมากคนเกาหลีก็เลือกจะใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เช่น elevator ‘ลิฟท์’, apartment ‘ห้องชุดพักอาศัย’, can ‘กระป๋อง’, fall ‘ฤดูใบไม้ร่วง’, schedule ‘ตารางเวลา’ ขณะที่ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษจะใช้ศัพท์ lift, flat, tin, autumn และ timetable ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบสังคมเกาหลีกับสังคมไทย โดยอิงข้อมูลอิทธิพลคำยืมภาษาอังกฤษจึงทำให้เห็นภาพการเปิดรับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษในทั้งสองประเทศได้ชัดเจน กล่าวคือสังคมเกาหลีมีการเปิดรับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษกว้างขวางกว่าสังคมไทย ถึงแม้ว่าโดยผิวเผินจะเห็นว่าคนไทยมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อภาษาอังกฤษ แต่โดยพื้นฐานแล้วไทยก็อาจไม่ได้เปิดรับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างเสรีนัก สอดคล้องกับรูปแบบประเภทต่างๆ ของคำยืมที่ได้แสดงให้เห็นแล้วข้างต้นว่า ไทยต้องมีการปรับคำยืมเพื่อให้เข้าถึงได้ มีความพอใจ และความคุ้นเคยมากกว่าเกาหลี สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจมีมูลเหตุเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีตที่ไทยเสียเปรียบแก่อังกฤษในสนธิสัญญาต่างๆ หลายฉบับ รวมไปถึงการสูญเสียดินแดนบางส่วนไปในสมัยรัชกาลที่ 5 ดังที่ อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ์ (2525: 74) ได้ตั้งข้อสังเกตในประเด็นนี้ไว้ว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีรูปแบบการรับอิทธิพลต่างประเทศที่แปลกมาก จะหายยุคสมัยใดที่มีการต่อต้านอิทธิพลต่างประเทศอย่างถึงที่สุด และยุคสมัยที่เปิดประตูรับอิทธิพลต่างชาติอย่างไม่มี การจำกัดเลยได้ยากมาก... เรื่องของเรื่องก็คือว่า คนไทยไม่มีความจริงจังที่จะขับไล่อิทธิพลต่างชาติ... การศึกษาเรื่องนี้อาจทำต่อไปได้โดย การศึกษาภูมิหลังเรื่องประวัติการติดต่อกับต่างประเทศและความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองประกอบด้วย”

สรุป

คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาเกาหลี มีประโยชน์ต่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาสังคมของทั้งสองประเทศอย่างมาก ทั้งนี้ คำยืมภาษาอังกฤษมีรูปแบบหลายลักษณะขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างวัฒนธรรมใหม่กับวัฒนธรรมเดิมของไทยและเกาหลี โดยนัยนี้การศึกษารูปแบบของคำยืมจึงสามารถสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมทั้งของไทยและเกาหลีได้

อนึ่ง การพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นสากล แม้จะเห็นว่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงอิทธิพลของวัฒนธรรมผู้ใช้ภาษาอังกฤษได้ก็ตาม แต่การเปิดกว้างรับอิทธิพลดังกล่าวของแต่ละประเทศในโลกตะวันออกหรือเอเชียก็ไม่ได้มีความเท่า

เทียบกัน การศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาต่างๆ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้บ่งชี้ระดับการเปิดรับหรือต่อต้านอิทธิพลวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษได้ดังที่แสดงให้เห็นแล้วข้างต้นในกรณีภาษาไทยและภาษาเกาหลีหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า หากเราศึกษาภาษาของสังคมใดก็สามารถมองเห็นภาพของสังคมนั้นไปด้วยพร้อมกัน อย่างไรก็ตาม การศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาเกาหลี เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพสังคมวัฒนธรรมที่ละเอียดและชัดเจนขึ้นนั้น ควรคำนึงถึงปัจจัยสถานภาพทางสังคมของผู้พูด เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ รวมไปถึงสถานการณ์ในการพูด และอาจตีความร่วมกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ก็จะทำให้ได้ผลการศึกษาที่ลึกซึ้งและครอบคลุมภาพรวมของสังคมมากยิ่งขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์. (2546). **อิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ปริศ วังศ์ธนเสน. (2551). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 416-444 สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี**. ม.ป.ท. : แผนกวิชาภาษาเกาหลี
ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** (2546.) กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2525), “ลักษณะของการยืมภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย”, **ศาสตร์แห่งภาษา**. 2 (มิถุนายน, น. 63-78.)
- Allan, K. (1986). **Linguistic meaning : Vol. one**. New York: Routledge & Kegan Paul.
- Lee, S. (1989). “The Subversion of Korean”, **English Today**. (20, 34-37.)
- Nacaskul, Kanchanaa. (1979). “A Note on English Loanwords in Thai” in **Studies in Thai and Mon-Khmer Phonetics and Phonology in Honor of Eugenie J.A. Henderson**. Bangkok : s.n.
- Taylor, Insup and Taylor, M. Martin. (n.d.) **Writing and Literacy in Chinese, Korean, and Japanese**. Retrieved December 23, 2010, from http://www.mmtaylor.net/Literacy_Book/DOCS/pt1.html
- Tyson, Rod. (1993.) “English loanwords in Korean : Pattern of borrowing and semantic change”, **EL Two Talk**. 1 (spring), 29-36.

T'sou, Benjamin K. (1975). "On the Linguistic Covariants of Cultural Assimilation", **Anthropological Linguistics**. (17, 445-465.)

Yu, Seongyeol and Ji, Yuhai. (2004) . **Dictionary of Loanwords in Century 21**. Seoul: Global Press.